

RÓŻNE SPOSOBY I ŚRODKI DO ZWALCZANIA WARROZY Dokończenie ze str. 9

nie dłużej niż cztery miesiące. Paski powinny być przyklejone tak żeby pszczoły mogły po nich chodzić i musiały przechodzić przez otwory w pasku podczas wychodzenia i wchodzenia do ula. Paski zostały zaprojektowane tak, żeby nie utrudniać usuwania martwych pszczoł z ula.

Zwalczanie warrozy w pasiece ekologicznej na Mazowszu

Od siedmiu lat wykorzystuje Apiguard do zwalczania warrozy **Ryszard Wolski** właściciel pasieki ekologicznej na Mazowszu.

A jak będzie w tym roku? – spytałem doświadczonego pszczelarza, który odwiedził redakcję 13 czerwca.

W sezonie 2018 r. nieco zmodyfikowałem sposób zwalczania warrozy w swojej pasiece ekologicznej. Już w lutym, po pierwszym oblocie pszczoł, zastosowałem olejki eteryczne z następujących roślin: piołunu, mięty, kardamonu i pichty. Mieszką przygotowaną z olejków, dobranych w odpowiednich proporcjach, nasączyłem paski z tektury preszpan i zawiesiłem w ulach. Paski miały kształt zbliżony do pasków z Biowarem. W ciągu dwóch tygodni olejki odparowujące z moich pasków skutecznie oczyściły rodziny pszczele z warrozy. W drugiej połowie marca zastosowałem VarroMed.

Po drugim obłaniu pszczoł preparatem VarroMed miałem znikomy osyp roztoczy (w ulu spadło od kilku do kilkunastu samic warroa).

VarroMed jest nowym produktem leczniczo-weterynaryjnym, który można stosować także w pasiekach ekologicznych. Ma formę zawiesiny. Zawiera kwas mrówkowy, kwas szczawiowy dwuwodny oraz substancje pomocnicze (karmel, syrop sacharozowy, wyciąg z propolisu, olejek z anyżu, olejek cytrynowy i kwas cytrynowy). Produkt należy stosować w okresach niskiej aktywności lotnej pszczoł (późnym popołudniem i wieczorem). Preparatu VarroMed nie należy stosować w czasie występowania pożytku nektarowego ani wówczas, gdy w ulu znajdują się plasty z miodem. Przed użyciem należy usunąć mostki woskowe między górnymi listewkami ramek, a produkt podgrzać do temperatury 25-35 o C, następnie dobrze wstrząsnąć. Nie zaleca się podnoszenia ramek w czasie podawania produktu i mniej więcej przez tydzień po ostatnim cyklu leczenia.

Przez kwiecień, maj i czerwiec w moich ulach nie było warrozy – wyjaśnił Ryszard Wolski. Ale liczę się oczywiście z reinwazją warrozy do moich uli z innych pasiek – dodał.

Dlatego po wybraniu ostatniego miodu sprawdzę osyp i jeśli zajdzie potrzeba zastosuję Apiguard, którym od siedmiu lat skutecznie uwalniam przed zimowlą moje pszczoły od warrozy. Apiguard jest preparatem coraz powszechniej stosowanym w Polsce. Jego sku-

teczność pasków PolyVar była oceniana w kontrolnych badaniach na różnych podgatunkach pszczoły miodnej i w różnych warunkach klimatycznych. Przy okresie leczenia trwającym 122 dni skuteczność w Niemczech oceniono na 96,4%, w Holandii – na 99,1%, a na Węgrzech – na 98,8%.

PolyVar to impregnowane paski poliwinylowe, każdy zawiera 275 mg flumetryny. W jednym opakowaniu, w torebce z folii aluminiowej jest 10 pasków.

Prawidłowe umieszczenie tacki z lekiem

Z uwagi na dużą zawartość kwasu szczawiowego w preparacie, VarroMed należy wykorzystywać bardzo rozważnie. Producent zaleca dostosowanie dawki do wielkości rodziny pszczelej w danym ulu. Jeśli w rodzinie jest od 12 do 30 tys. pszczoł ilość preparatu wlanego do aplikatora powinna wynosić od 30 do 45 ml, a przy rodzinach większych 45 ml. Trzeba monitorować osypane roztocze na wkładce dennicowej przed leczeniem, a następnie maksymalnie 6 dni po każdym polaniu pszczoł preparatem VarroMed. W celu zminimalizowania ryzyka ponownej inwazji warrozy, należy przeprowadzać leczenie jednocześnie we wszystkich ulach stojących w danym miejscu.

teczność określana jest na poziomie 80-90%. Oczywiście każdy z nas pszczelarzy życzyłby sobie 100% skuteczności. Ale żaden z leków na warrozę nie daje takiej skuteczności w warunkach terenowych.

Ostatnio naukowcy i specjaliści od chorób owadów użytkowych podkreślają, że nie uwolnimy pszczoł od warrozy postępując tak, jak to robimy do tej pory. To co osiągamy jest to tylko „zaleczanie”. Dzieje się tak dlatego, że nie mamy skoordynowanych akcji i nie

przeprowadzamy walki z warrozą w regionach i we wszystkich pasiekach w tym samym czasie. Obecnie żyjące osobniki tego roztocza są tak przystosowane do bytowania, że są w stanie przeżyć 3 dni poza środowiskiem ula, np. na kwiatkach i pąkach roślin. Oczekują tam na pszczoły, które przeniosą roztocza „na ucztę” do nowej rodziny pszczelej. I to zjawisko nazywane fachowo reinwazją. Ona sprawia, że pszczelarze muszą co roku walczyć z warrozą, która trafia w sezonie do ich uli z zaniedbanych pasiek.

APIGUARD w tackach – 50 gram (substancja czynna tymol) objęty jest refundacją ARR w ramach programu wsparcia pszczelarstwa.

Polecam pszczelarzom Apiguard, bo jest to bezpieczny dla pszczoł i pszczelarza środek oparty na tymolu. Trzeba tylko odkrytą tackę z żelami zawierającym tymol umieścić na ramkach w odpowiednim miejscu, po uprzednim usunięciu beleczek międzyramkowych. Środek aplikujemy wieczorem kładąc tackę z lekiem na górnych beleczkach skrajnych ramek. Takie umieszczenie jest podyktowane z jednej strony ciężarem właściwym tymolu, który jest cięższy od powietrza, a z drugiej strony potrzebą oddalenia tacki od czerwiu. Będzie to chroniło czerw przed zejściem z niego pszczoł.

Czynnikiem wpływającym na skuteczność działania Apiguardu jest zewnętrzna temperatura. To ona reguluje intensywność uwalniania się tymolu z żelowego podłoża. Apiguard działa najskuteczniej, gdy na zewnątrz ula utrzymuje się temperatura w granicach 15-25°C.

Przy zwalczaniu warrozy preparatem Apiguard pszczelarz powinien podawać lek w tym samym czasie wszystkim rodzinom w pasiece. **Jeśli postąpi inaczej narazi rodziny, którym zaaplikował Apiguard na rabunki pszczoł z uli jeszcze nieleczonych.** Nie należy zapominać, że tymol czasowo zmienia zapach rodziny pszczelej i strażniczki z tej rodziny nie będą rozpoznawały rabusiów przylatujących z innych uli.

Czy przy zmodyfikowanym w tym roku sposobie zwalczania warrozy zrezygnował Pan z ramek pracy?

Nie. Ramki pracy wykorzystywałem od drugiej połowy marca.

Jak działania, które podjął Pan na przedwiośniu i w kolejnych tygodniach wpłynęły na produktywność pasieki ekologicznej?

Dzięki zabiegom, które wykonałem po pierwszym oblocie pszczoł, moje rodziny pszczele szybko doszły do dużej siły. Miałem pszczoły gotowe do wykorzystania rzepaku już w pierwszych dniach kwietnia, a rzepak zakwitł 20 kwietnia (o 10 dni wcześniej niż zwykle). Akacje zakwitły na moim terenie 9 maja (tu przesunięcie wyniosło 16 dni). Lipy szerokolistne zaczęły kwitnąć 1 czerwca (przesunięcie 9-cio dniowe). Wynika to z moich pszczelarskich zapisków, które prowadzę od 40 lat. Pierwszy tegoroczny miód lipowy rozlałem do słoików 12 czerwca. W czerwcu, a nie jak zwykle w lipcu, wybiore ostatni miód.

W przypadku bardzo wielu pszczelarzy przyroda, która znacznie przyspieszyła z nadejściem kwietniowych upałów, wyprzedziła rozwój rodzin pszczelich. Dlatego nie zebrałi oni miodu z pierwszych wiosennych pożytków. Ja doprowadziłem rodziny pszczele do dużej siły na czas.

W tym roku do połowy czerwca zebrałem więcej miodu niż w rekordowym sezonie 2008 roku, ale wtedy nie było w maju takich upałów jakie mieliśmy w 2018 r. Obawiam się, że specyfika obecnego sezonu może dotyczyć też wczesnego zwalczania warrozy i podkarmiania pszczoł. W wielu miejscach Polski nie jesienią, ale już w lipcu będziemy mieli „pustynię pożytkową” i przerwę w czarwieniu matek pszczelich, a to nałoży na pszczelarzy nowe zadania.

Andrzej Kasperowicz

PRODUCENT ULI I RAMEK PSZCZELICH RYSZARD SUŁKOWSKI

UL. SIENKIEWICZA 68, 59-420 BOKŁÓW
TEL. 75 741 44 38, TEL/FAX 75 741 37 16
E-MAIL: POCZTA@SULKOWSKI.COM.PL
WWW.SULKOWSKI.COM.PL

Firma specjalizuje się w produkcji wysokiej jakości nowoczesnych drewnianych uli i ramek pszczelich wszelkich typów. Wyroby swoje wysyłamy do krajów całej Europy.

OFERUJEMY:

- RAMKI PSZCZELE
- BELECZKI ODPĘTNIKOWE
- ULE DREWNIANE
- ULE DREWNIANE OZDOBNE:
- DOMKI ORAZ BARCIE
- ROJNICE
- PODKARMIACZKI
- POŁAWIACZE PYŁKU
- EKO PALIWKO DO PODKURZACZA
- TOPIARKI SŁONECZNE
- DESKI ZATWOROWE
- IZOLATORY

Firma rozprowadza karmę dla pszczoł
API INWERT, API FORTU-S i API FONDE

Produkujemy ramki i beleczki z drewna iglastego i liściastego. Ramki są składane na czoły wraz z rowkami i otworkami na druk.

Oferujemy ule na dotacje
Sprzedaż po cenach producenta